ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1960

Vyhlásené: 27.04.1960 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

50

VYHLÁŠKA

Ústrednej rady odborov a Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia

z 15. apríla 1960

o nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení spisovateľov, hudobných skladateľov, výtvarných umelcov, architektov, vedeckých bádateľov, výkonných umelcov a artistov

Ústredná rada odborov a Štátny úrad sociálneho zabezpečenia ustanovujú podľa § 2 ods. 3 písm. c) a § 9 zákona č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov a podľa § 3 ods. 3 písm. c) a §§ 32 a 69 zákona č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení:

Prvý oddiel
Všeobecné ustanovenia

§ 1
Základné ustanovenie

(1) Pre nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie spisovateľov, hudobných skladateľov, výtvarných umelcov, architektov, vedeckých pracovníkov (bádateľov), výkonných umelcov a artistov uznaných kompetentnou vrcholnou ideovou organizáciou (ďalej len „umelci“), ktorí vykonávajú svoju činnosť ako povolanie tvoriace trvalý a hlavný zdroj príjmov, avšak nie v zamestnaneckom pracovnom pomere, platia všeobecné predpisy o nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení zamestnancov, pokiaľ z ďalších ustanovení tejto vyhlášky nevyplýva odchylná úprava; podmienkou pritom je, že umelec

a) nie je už z iného dôvodu účastný dôchodkového zabezpečenia ako zamestnanec ani ako člen výrobného družstva ani dôchodkového zaopatrenia príslušníkov ozbrojených síl,

b) nepožíva dôchodok starobný, invalidný, osobný alebo za výsluhu rokov, ani obdobný dôchodok z dôchodkového zabezpečenia (poistenia, zaopatrenia),

c) neprekročil 65 rokov veku, a ak ide o ženu 60 rokov veku
(povinné poistenie).*)

(2) Umelci, ktorí

a) sú už účastní dôchodkového zabezpečenia ako zamestnanci alebo ako členovia výrobných družstiev alebo dôchodkového zaopatrenia príslušníkov ozbrojených síl alebo

b) požívajú niektorý z dôchodkov uvedených v odseku 1 písm. b) alebo

c) dosiahli vek 65 rokov, a ak ide o ženu vek 60 rokov,

sú s odchýlkami určenými touto vyhláškou poistení (zabezpečení) ako umelci uvedení v odseku 1, ak vykonávajú svoju činnosť ako povolanie tvoriace trvalý zdroj príjmov, avšak nie v zamestnaneckom pracovnom pomere, a ak sa prihlásia na poistenie (nepovinné poistenie).

(3) Za výkonných umelcov sa pre účely tejto vyhlášky považujú aj

a) hudobníci z povolania uznaní organizáciami zriadenými na riadenie a organizovanie koncertnej a inej hudobnej činnosti podľa zákona č. 81/1957 Zb. o koncertnej a inej hudobnej činnosti a podľa predpisov vydaných podľa neho,

b) estrádni umelci uznaní organizáciami, ktorým prislúcha riadiť a organizovať estrádnu činnosť podľa zákona č. 82/1957 Zb. o estrádach, artistických produkciách a ľudovej zábave a podľa predpisov vydaných podľa neho.**)

(4) Pôsobnosť, ktorá podľa tejto vyhlášky prislúcha kompetentnej vrcholnej ideovej organizácii umelcov, vykonáva

a) vo veciach vedeckých bádateľov Komisia vedeckých pracovníkov pri Ústrednom výbore Odborového sväzu zamestnancov školstva, vedy, umenia a tlače podľa zásad dohodnutých s Československou akadémiou vied,

b) vo veciach artistov organizácie, ktorým prislúcha organizovať a vykonávať artistickú činnosť podľa zákona č. 82/1957 Zb. a predpisov vydaných podľa neho,

c) vo veciach hudobníkov z povolania a estrádnych umelcov organizácie uvedené v odseku 3.

(5) Vznik a trvanie povinného poistenia podľa odseku 1 spôsobuje zánik a vylučuje vznik poistenia tej istej osoby podľa predpisov o nemocenskom a dôchodkovom poistení členov jednotných roľníckych družstiev a o dôchodkovom poistení jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných osôb samostatne hospodáriacich.

§ 2
Vznik a zánik poistenia

(1) Povinné poistenie umelca podľa § 1 ods. 1 vzniká dňom, ktorý určí kompetentná vrcholná ideová organizácia ako deň, keď umelec začal sústavne vykonávať svoju činnosť a zaniká dňom, ktorý táto organizácia určí ako deň skončenia uvedenej činnosti; zaniká tiež dňom, od ktorého umelec už nespĺňa niektorú z podmienok uvedených v § 1 ods. 1 písm. a) až c).

(2) Nepovinné poistenie umelca podľa § 1 ods. 2 vzniká dňom, od ktorého sa umelec na poistenie prihlásil, najskôr však od 1. januára toho roku, v ktorom prihláška na poistenie došla orgánu kompetentnému vykonávať poistenie podľa tejto vyhlášky a zaniká dňom, ktorým sa umelec odhlásil z poistenia, nie však skôr než koncom kalendárneho mesiaca, v ktorom odhláška došla; zaniká tiež koncom mesiaca, za ktorý bolo poistné naposledy zaplatené, ak nezaplatil umelec zročné poistné po čas jedného roku, hoci bol upomenutý a upozornený na tento následok meškania.

§ 3
Príjmové stupne

(1) Povinne poistení umelci sa pre účely tejto vyhlášky zaraďujú podľa výšky príjmu plynúceho z ich činnosti do príjmových stupňov určených pevnými mesačnými sumami:

250 Kčs pri výške príjmu do 5 400 Kčs ročne,

500 Kčs pri výške príjmu nad 5 400 Kčs do 11 400 Kčs ročne,

1 000 Kčs pri výške príjmu nad 11 400 Kčs do 17 400 Kčs ročne,

1 500 Kčs pri výške príjmu nad 17 400 Kčs do 23 400 Kčs ročne,

2 000 Kčs pri výške príjmu nad 23 400 Kčs do 34 400 Kčs ročne,

2 500 Kčs pri výške príjmu nad 34 400 Kčs ročne.

Čo sa považuje za príjem rozhodný pre zaradenie umelcov do príjmových stupňov určí Štátny úrad sociálneho zabezpečenia po prerokovaní s vrcholnými ideovými organizáciami. Pri určení výšky príjmu sa prihliada aj na to, v akej výške príjem podlieha dani z literárnej a umeleckej činnosti, prípadne dani zo mzdy.

(2) Do príjmových stupňov zaraďuje umelcov orgán kompetentný vykonávať poistenie podľa tejto vyhlášky po vypočutí kompetentnej vrcholnej ideovej organizácie. V prvom roku poistenia sa umelec zaradí podľa pravdepodobnej výšky hrubého príjmu. Ak sa podstatne zmení výška príjmu, zaradí sa umelec, a to prípadne aj na vlastnú žiadosť, novo do zodpovedajúceho príjmového stupňa od začiatku nasledujúceho kalendárneho roku.

(3) Nepovinne poistený umelec sa zaraďuje do toho z príjmových stupňov uvedených v odseku 1, ktorý si zvolí, nie však do vyššieho stupňa, než zodpovedá príjmu z jeho činnosti podľa vyjadrenia kompetentnej vrcholnej ideovej organizácie. Vykonanú voľbu príjmového stupňa môže umelec zmeniť s účinnosťou od začiatku nasledujúceho kalendárneho roku.

§ 4
Poistné

(1) Poistenie umelcov sa vykonáva za poistné, ktoré umelci platia vo výške 10 % z príjmového stupňa, do ktorého boli zaradení. Poistné sa platí mesačne pozadu.

(2) Poistné sa neplatí za kalendárne mesiace,

a) v ktorých sa umelcovi poskytovalo nemocenské alebo peňažná pomoc v materstve po čas aspoň 15 dní,

b) v ktorých po celý čas ich trvania konal umelec službu v ozbrojených silách s výnimkou služby z povolania.

(3) Ak nebolo poistné zaplatené do mesiaca odo dňa zročnosti, je umelec povinný platiť penále vo výške 0,01 % dlhovanej sumy za každý deň meškania. Ak nebolo zaplatené zročné poistné pri vzniku nároku na dávku dôchodkového zabezpečenia, možno uhradiť dlhované poistné zrážkami z vyplácanej dávky; vyplácaná dávka nesmie však klesnúť pod zákonnú minimálnu sumu (§ 19 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení).

Druhý oddiel
Nemocenské poistenie

§ 5
Prehľad dávok

Z nemocenského poistenia sa podľa tejto vyhlášky poskytujú tieto dávky:

a) kúpeľná starostlivosť,

b) nemocenské,

c) peňažná pomoc v materstve,

d) podpora pri narodení dieťaťa,

e) pohrebné.

§ 6
Kúpeľná starostlivosť

Kúpeľná starostlivosť sa poskytuje za podmienok a spôsobom, ktoré určí Ministerstvo zdravotníctva v dohode s Ústrednou radou odborov a Štátnym úradom sociálneho zabezpečenia.

§ 7
Nemocenské

(1) Nemocenské náleží výkonným umelcom a artistom, ktorí sú pre chorobu alebo úraz uznaní dočasne za neschopných na výkon svojej činnosti, ak v dôsledku pracovnej neschopnosti došlo k strate príjmu z tejto ich činnosti.

(2) Spisovateľom, hudobným skladateľom, výtvarným umelcom, architektom a vedeckým bádateľom, ktorí sú pre chorobu alebo úraz uznaní dočasne za neschopných na výkon svojej činnosti, možno priznať nemocenské, ak v dôsledku pracovnej neschopnosti došlo k strate príjmu z tejto činnosti a je tým podstatne zhoršené hospodárske postavenie umelca alebo jeho rodiny.

(3) Nemocenské je za každý kalendárny deň v príjmovom stupni
250 Kčs mesačne 7 Kčs

500 Kčs mesačne 13 Kčs

1 000 Kčs mesačne 26 Kčs

1 500 Kčs mesačne 40 Kčs

2 000 Kčs mesačne 52 Kčs

2 500 Kčs mesačne 64 Kčs

(4) Nemocenské sa poskytuje najskôr od 16. dňa pracovnej neschopnosti; podporná doba (§ 15 ods. 3 zákona o nemocenskom poistení zamestnancov) sa však vždy počíta už od začiatku pracovnej neschopnosti. Výkonným umelcom a artistom, ktorých pracovná neschopnosť na výkon ich činnosti vznikla pracovným úrazom, náleží nemocenské už od prvého dňa pracovnej neschopnosti.

(5) Nemocenské možno pri pracovnej neschopnosti pre aktívnu tuberkulózu zvýšiť až o 15 %; inak o tomto zvýšení platia všeobecné predpisy.*)

(6) Ak sa poskytuje nemocenské podľa tejto vyhlášky za tú istú dobu popri nemocenskom poskytovanom podľa iných predpisov, určí sa nemocenské podľa tejto vyhlášky najviac sumou, ktorá spolu s nemocenským poskytovaným podľa iných predpisov neprevýši za deň sumu 90 Kčs, prípadne pri zvýšení pre aktívnu tuberkulózu sumu 100 Kčs.

§ 8
Peňažná pomoc v materstve

Peňažná pomoc v materstve sa podľa tejto vyhlášky poskytuje v rovnakej výške ako nemocenské (§ 7); poskytuje sa aj umelkyni, ktorej náleží obdobná dávka z nemocenského poistenia (nemocenskej starostlivosti) vykonávaného z iného dôvodu; ustanovenie § 7 ods. 6 platí obdobne.

§ 9
Podpora pri narodení dieťaťa

Pohrebné

Podpora pri narodení dieťaťa a pohrebné sa podľa tejto vyhlášky neposkytne, pokiaľ náležia umelcovi, jeho rodinnej príslušníčke alebo jeho pozostalým obdobné dávky z nemocenského poistenia (nemocenskej starostlivosti) vykonávaného z iného dôvodu.

§ 10
Započet do doby neprerušeného zamestnania

Ak vstúpil umelec po skončení povinného poistenia do zamestnania, použijú sa pre určenie dĺžky neprerušeného zamestnania v tom istom podniku primerane predpisy platné pre zamestnancov;**) pritom sa doba povinného poistenia umelca posudzuje ako doba zamestnania.

Tretí oddiel
Dôchodkové zabezpečenie

§ 11
Priemerný ročný zárobok

Pre účely výpočtu priemerného ročného zárobku umelca považuje sa za hrubý zárobok príjmový stupeň, do ktorého bol umelec zaradený.

§ 12
Osobitné ustanovenie o starobnom dôchodku a jeho zvýšení

(1) Ak netrvalo poistenie podľa tejto vyhlášky bezprostredne pred dňom vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite aspoň 5 rokov, neprihliada sa pri výpočte priemerného ročného zárobku na príjem dosiahnutý činnosťou umelca v dobe, keď bol poistený nepovinne. Ak umelec dobu 5 rokov nepretržitého poistenia podľa tejto vyhlášky dovŕši až po dni vzniku nároku na starobný dôchodok, prizná sa mu odo dňa dovŕšenia tejto doby poistenia, ak je to pre neho výhodnejšie, starobný dôchodok novo vypočítaný ku dňu pôvodného vzniku nároku na dôchodok; pri výpočte priemerného ročného zárobku sa prihliada aj na príjem dosiahnutý činnosťou umelca v dobe, keď bol poistený nepovinne.

(2) Umelcovi, ktorý po splnení podmienok pre vznik nároku na starobný dôchodok z dôchodkového zabezpečenia (poistenia, zaopatrenia) vykonáva svoju činnosť a je nepovinne poistený podľa tejto vyhlášky, sa starobný dôchodok poskytuje a neznižuje sa z dôvodu tejto činnosti. Nárok na tento dôchodok sa zvyšuje za každý rok činnosti umelca vykonávanej po splnení podmienok pre vznik nároku na dôchodok až do dosiahnutia veku 65 rokov, a ak ide o ženu veku 60 rokov, o 1 % priemeru príjmových stupňov, do ktorých bol umelec zaradený po splnení podmienok pre vznik nároku na starobný dôchodok. Zvýšenie sa vykoná po dosiahnutí veku 65 rokov, a ak ide o ženu veku 60 rokov; ak skončil však umelec svoju činnosť pred dosiahnutím tohto veku, vykoná sa zvýšenie dôchodku po skončení činnosti. Toto zvýšenie nenáleží za dobu, za ktorú náleží už podľa všeobecných predpisov*) zvýšenie starobného dôchodku o 4 % priemerného ročného zárobku, z ktorého bol dôchodok vymeraný.

(3) Pre účely zvýšenia starobného dôchodku umelca činného po dosiahnutí veku 65 rokov, a ak ide o ženu veku 60 rokov, považuje sa za priemer hrubých ročných zárobkov priemer príjmových stupňov, do ktorých bol umelec zaradený po dosiahnutí tohto veku.

§ 13
Zvýšenie invalidného dôchodku pracujúcich dôchodcov

Poživateľovi invalidného dôchodku z dôchodkového zabezpečenia (poistenia, zaopatrenia), ktorý je po vzniku nároku na tento dôchodok činný ako umelec a je nepovinne poistený podľa tejto vyhlášky, zvyšuje sa nárok na invalidný dôchodok za každý rok činnosti, najskôr však od 16. roku celkovej doby činnosti (zamestnania); zvýšenie je 1 % priemeru príjmových stupňov, do ktorých bol umelec zaradený po vzniku nároku na dôchodok a vykoná sa vždy po dvoch rokoch, pokiaľ poistenie trvá, inak po skončení poistenia.

Štvrtý oddiel
Spoločné ustanovenia

§ 14
Konanie

(1) Poistenie umelcov podľa tejto vyhlášky vykonávajú a o priznaní nemocenských dávok rozhodujú výkonné orgány národných výborov obstarávajúce veci sociálneho zabezpečenia príslušné podľa miesta trvalého bydliska umelca. O priznaní dávok nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia, na ktoré nie je právny nárok, rozhodujú komisie sociálneho zabezpečenia rád národných výborov. Opatrenie Ústrednej rady odborov o organizácii a vykonávaní nemocenského poistenia zamestnancov uverejnené vyhláškou č. 91/1958 Zb. tu neplatí.

(2) Vrcholné ideové organizácie umelcov spolupôsobia při vykonávaní poistenia podľa tejto vyhlášky a pri príprave podkladov potrebných pre rozhodovanie o dávkach, najmä podávajú vyjadrenia o tom, ktorých kultúrnych pracovníkov možno uznať za umelcov, určujú začiatok a koniec činnosti umelcov pre vznik a zánik poistenia, podávajú vyjadrenia o výške príjmov umelcov a o ich hospodárskom postavení v dobe pracovnej neschopnosti. Prihlášky do poistenia a odhlášky z neho sa podávajú prostredníctvom týchto organizácií. Pokiaľ ide o vedeckých bádateľov, podávajú sa prihlášky a odhlášky priamo príslušnému výkonnému orgánu národného výboru, ktorý sám zisťuje aj výšku príjmu vedeckých bádateľov a ich hospodárske postavenie v dobe choroby.

Prechodné ustanovenia

§ 15

Ak vstúpil umelec, ktorý bol povinne poistený podľa predpisov platných pred začiatkom účinnosti tejto vyhlášky a poistenie ktorého sa skončilo v čase od 1. januára 1957 do dňa začiatku účinnosti tejto vyhlášky, bez zbytočného odkladu do zamestnania v pracovnom pomere, použije sa obdobne ustanovenie § 10.

§ 16

(1) O nárokoch na dávky dôchodkového poistenia umelcov, o ktorých nebolo rozhodnuté pred dňom začiatku účinnosti tejto vyhlášky, sa rozhodne podľa jej ustanovení; rozhodnutia o uvedených nárokoch, ktoré boli vydané v čase od 1. januára 1957, do dňa začiatku účinnosti tejto vyhlášky a nie sú s ňou v súlade, budú na žiadosť oprávneného podanú do konca roku 1960 nahradené novými rozhodnutiami podľa ustanovení tejto vyhlášky.

(2) Doba dôchodkového poistenia umelcov vykonávaného podľa predpisov platných pred začiatkom účinnosti tejto vyhlášky sa považuje za dobu poistenú podľa nej; ak vykonával umelec po 31. decembri 1956 svoju činnosť po dosiahnutí veku 65 rokov (žena 60 rokov) alebo ak bol súčasne účastný dôchodkového zabezpečenia ako zamestnanec z iného dôvodu alebo ako člen

výrobného družstva alebo účastný dôchodkového zaopatrenia príslušníkov ozbrojených síl alebo ak požíval súčasne niektorý z dôchodkov uvedených v § 1 ods. 1 písm. b), považuje sa poistenie vykonávané v tej dobe za poistenie nepovinné; poistné zaplatené za túto dobu sa nevracia.

(3) Pri výpočte priemerného ročného zárobku sa za zárobky v čase do 31. decembra 1956 považujú vymeriavacie základy, do ktorých bol umelec zaradený podľa vyhlášky č. 2493/1948 Ú. l. I. (č. 1375/1948 Ú. v.). Umelci, ktorí boli do týchto vymeriavacích základov zaradení v čase po 31. decembri 1956, môžu byť zaradení už od 1. januára 1957 do vyšších príjmových stupňov určených touto vyhláškou, ak o to požiadajú do konca roku 1960 a ak doplatia rozdiel poistného; preradenie sa vykoná po doplatení poistného. Obdobne sa postupuje u umelcov, ktorí v čase od 1. januára 1957 neboli poistení ako umelci len preto, že mali ako zamestnanci mesačný zárobok aspoň 2000 Kčs alebo ktorí boli poistení tak, ako by príjem z činnosti umelca doplňoval zárobok zamestnanca na sumu 2000 Kčs mesačne, hoci ich skutočný príjem bol vyšší.

(4) Pokiaľ niektoré organizácie platili za čas po 31. decembri 1956 poistné za hudobníkov z povolania, estrádnych umelcov alebo artistov ako za zamestnancov, hoci neboli v zamestnaneckom pracovnom pomere, považuje sa pre účely dôchodkového zabezpečenia doba, za ktorú bolo poistné zaplatené pred dňom začiatku účinnosti tejto vyhlášky za dobu zamestnania v pracovnom pomere; organizácie, ktoré poistné zaplatili, sú povinné vyhotoviť evidenčné listy o dobe zamestnania a zárobku podľa predpisov o tom vydaných.*)

(5) Ak bol požívateľ starobného, invalidného alebo obdobného dôchodku priznaného z dôchodkového zabezpečenia (poistenia, zaopatrenia) v čase do 31. decembra 1956 poistený po tomto dni podľa predpisov o dôchodkovom poistení umelcov platných pred začiatkom účinnosti tejto vyhlášky, nevznikne mu nárok na dôchodok z poistenia umelcov, avšak jeho doterajší dôchodok sa zvyšuje za každý rok tohto poistenia o 1 % z priemeru príjmových stupňov (vymeriavacích základov), do ktorých bol ako umelec zaradený.

§ 17
Záverečné ustanovenia

(1) Odo dňa začiatku účinnosti tejto vyhlášky nemožno už používať podľa § 91 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení vyhlášku č. 2493/1948 Ú. l. I. (č. 1375/1948 Ú. v.), ktorou sa stanovia pre účely národného poistenia vymeriavacie základy pre osoby samostatne zárobkove činné - vyjmúc pôdohospodárov - pevnými sumami.

(2) Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. májom 1960.

Predseda

Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia:

Erban v. r.

Predseda

Ústrednej rady odborov:

Zupka v. r.

*) Poskytovanie preventívnej a liečebnej starostlivosti umelcom je upravené liečebným poriadkom [vyhláška č. 164/1958 Ú. l. (Ú. v.)].

**) Za estrádnych umelcov sa nepovažujú ľudoví hudobníci a členovia súborov ľudovej tvorivosti.

*) § 23 zákona č. 54/1956 Zb. a vyhláška č. 26/1957 Ú. l. (Ú. v.).

**) § 18 ods. 4 až 6 zákona č. 54/1956 Zb. a čl. 14 až 23 vyhlášky č. 258/1956 Ú. l. (Ú. v.).

*) Vl. nar. č. 19/1959 Zb. o úprave nárokov na starobný dôchodok po dobu zamestnania.

*) Smernice ŠÚSZ uverejnené v čiastke č. 123/1957 Ú. l. (Ú. v.).

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.